

FUTBOLNI RIVOJLANTIRISHDA “INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR” NING O’RNI

U.Q.Karimov - student.

M.M.Abdujalilov - student

Mirzo Ulug ‘bek nomidagi

O’zbekiston Milliy universiteti,

Toshkent shahar, O’zbekiston

Annotatsiya: Innovatsion texnologiyalarning futboldagi ahamiyati, ularning futbolga qay darajada kerakligi va innovatsion texnologiyalarnibugungi kun futbolini rivojlantirishdagi o’rni haqida malumotlar keltirilgan.

Annotation: Information on the importance of innovative technologies in football, the need for refereeing in football and the role of innovative technologies in the development of football today.

Kalit so‘zlar: IBM Watson, GPS, Goal-Line, Video Referee, Optimallashtirish, Sun’iy Intellekt, MJ dasturi, PG, Phantom Goals, Taktik ko‘rsatkichlar

Keywords: IBM Watson, GPS, Goal-Line, Video Referee, Optimization, Artificial Intelligence, MJ Software, PG, Phantom Goals, Tactical Performance

Jahon xamjamiyatida jismoniy tarbiya va sportni ommaviylashtirish ijtimoiy siyosatning muhim yo‘nalishlaridan biri etibbelgilangan. Insonning jismonan sog‘lom, aqlan yetuk, kuchli, irodali, matonatli bo‘lib tarbiyalanishida sport turlarining o‘rni beqiyosdir.

Jahonda yosh futbolchilarning o‘quv trenirovka jarayonini tashkil etish muammosiga katta e’tibor berilmoqda. Ta’kidlash joizki, jahonda futbolni rivojlantirishda iqtidorli bolalarni jalb qilish, ularning sport mahoratini oshirish, o‘quv mashg‘ulotlarni zamonaviy texnologiyalar asosida tashkilqilish muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Dunyoda futbol nazariyasi va uslubiyati bo‘yicha mutaxassislar tomonidan yosh sportchilarni jismoniy hamda funksional tayyorgarligida qo‘llaniladigan yangi vosita va usullarni o‘quv mashg‘ulotlar jarayoniga tatbiq etish, tayyorgarlikning dastlabki bosqichida to‘p bilan muomala qilish texnikasinio‘zlashtirish hamda mashg‘ulot yuklamalarini rejorashtirish yuzasidan ko‘plab ilmiy izlanishlar olib borilmoqda. Boshlang‘ich tayyorgarlik bosqichida to‘p bilan muomala qilish texnik elementlari va uni tahlil qilish uslubiyatini ishlabchiqishdani iborat.

Boshlang‘ich shug‘ullanuvchi futbolchilarning texnikasini rivojlantirishga yo‘naltirilgan mashg‘ulot tuzilmasini ishlab chiqish;

To‘p bilan muomala qilish texnikasining rivojlanish dinamikasini operativnazorat qilishga imkon beruvchi MJ dasturini ishlab chiqish;

MJ dasturida futbol texnikalari elementlarini sifatli o‘zlashtirishsamaradorligini tajribada asoslash.

Professional futbol klublari butun dunyo bo'y lab o'yinchilar haqida ma'lumotlar to'plami va video tasvirlarni o'z ichiga olgan keng ma'lumotlar bazalaridan foydalanadilar. Bu ularga nafaqat o'z o'yinchilari uchun optimallashtirilgan mashg'ulotlarni ishlab chiqishda yordam beradi, balki raqib haqida tushuncha beradi va yangi o'yinchilarni jalg qilish bo'yicha qaror qabul qilish haqida ma'lumot beradi. Ushbu ma'lumotlar bazalaridagi ma'lumotlar tahlilchilar va sport olimlari tomonidan tahlil qilinishi va qayta ishlanishi mumkin, ammo buni sun'iy intellekt ham amalga oshirishimumkin va aslida ancha samaraliroq. Masalan, IBM Watson kabi katta ma'lumotlar platformalari hatto eng tajribali murabbiylar ham aniqlay olmaydigan naqshlarni aniqlay oladi.

Biz to'liq texnologik davrdamiz, bu biz xohlaymizmi yoki xohlamasligimizdan qat'iy nazar hayotimizga ta'sir ko'rsatdi. So'nggi 15yil ichida ish, dam olish, aloqa, transport, ta'lif va hokazolardagi panorama butunlay o'zgardi. Va sportda ham.

Mavjud bo'lgan har xil sport turlarining har birida texnologiya o'zining barcha sohalarida ularning xususiyatlari, tabiatи va shubhasiz potentsial va iqtisodiy resurslariga qarab ko'proq yoki kamroq ahamiyatga ega bo'lgan. Futbolda biz texnologiyalar shu misolda, MJ dasturini 3 ta bosqichga bo'ldik, biz ularni tasvirlab berishga va misol keltirishga harakat qilamiz: Shartli yaxshilash va nazorat qilish, taktik ko'rsatkichlar va hakamlikni qo'llab quvvatlash va yordam.

Shartli takomillashtirish va nazorat qilish

Texnologiyaning yutug'i bo'lgan va futbolni fanga yaqinlashtirishga imkon bergen sohalarning birinchisi jismoniy tayyorgarlik yoki shartli debham ataladi.

Ushbu sohada texnologiya o'quv yuklarini nazorat qilish va ilgari to'plashimkonsiz bo'lgan va ko'z bilan baholanishi kerak bo'lgan ma'lumotlarni yig'ish sifatini ta'minlash orqali uni professionallashtirishga katta yordam berdi. Bunga ba'zi misollar, marshrutlar, masofalar, tezliklar va

boshqalar haqida ma'lumotlarni to'playdigan GPS yoki aloqa platformalari, kuch o'lchagichlari va boshqalar kabi kuchni baholash uchun o'rnatilgandasturiy ta'minotga ega gadjetlar bo'lishi mumkin.

Shartli bo'limda texnologiya juda ko'p yordam bergen yana bir kontekst tezlik va chaqqonlikni o'rgatishdir. Ijodkorlik dozasiga qo'shilgan fotosellar kabi artefaktlar bilan juda qiziqarli mashqlarni yaratish va shu bilan birga o'yinchining ushbu tuzilmadagi holati haqida ob'ektiv ma'lumotlarni olish mumkin.

1. Taktik ko'rsatkichlar

Yangi texnologiyalar ko'plab qulayliklar va imkoniyatlarni taqdim etganikkinchi muhim jihat - bu taktik ko'rsatkichlarni yaxshilashdir. Va shartli mashg'ulotlarda bo'lGANI kabi, bu erda ham dasturiy ta'minot darajasida va gadgetlar darajasida evolyutsiyani topamiz.

Dasturiy ta'minot nuqtai nazaridan bugungi kunda bizda jamoa yoki o'yinchini tahlil qilishda ko'p vaqt beradigan ko'plab vositalar mavjud. Wyscout kabi resurslarni olish uchun platformalar, bu erda biz bayramdanbir necha soat o'tgach HD formatda osilgan va teglangan o'yinni topishimiz mumkin yoki Longomatch kabi ilovalar, tahlil panellarini yaratish va ba'zi xulosalar va taktikalarni olish uchun ushbu videolar ustida ishlash imkonini beradi. baholashlar.Bunday vositalar maktabimiz uchun juda foydali, masalan, biz ulardan professional o'yinchilarga individual taktik maslahatlar berish uchun foydalanamiz.

2.Hakamlarni qo'llab quvvatlash va yordam

Va nihoyat, yangi texnologiyalarning sportning o'zi evolyutsiyasidagi rolini va uni, masalan, futbolda qanday hakamlik qilishini ta'kidlash kerak.

Biz allaqachon bilamizki, bu jihatlarda muvaffaqiyatga erishilgan

bo'lsa-da, u har doim u yoki bu turdag'i bahs-munozaralarga sabab bo'ladi, lekin haqiqat shundaki, hakamlar VAR yoki "PG ya'ni Phamtom Goals" kabi tizimlardan mammun.Bu ularning vazifalarini sezilarli darajada osonlashtiradi va futbolni o'yin natijasiga jiddiy ta'sir ko'rsatadigan jiddiy xatolardan qochib, yanada adolatli sportga aylantiradi.

Masalan, barcha ma'lumotlarni kontekstga kiritishda solishtirish uchun hech narsa bo'lmasa, tortishish kuchi yoki reaksiya tezligini bilish befoyda. Yuqori saviyadagi musobaqalardan kerakli statistik ma'lumotlarni to'plashga o'nlab soatlar ajratiladi. Maydonda yoki undan tashqarida ajoyib tahlil qilishning siri shu yerda.

Ushbu holatlar tufayli o'yinchi nafaqat o'zi yaxshilashi va birinchi o'ringa qo'yishi kerak bo'lgan narsalarni aniqlab berishi, balki raqibining asosiy jihatlarini ham bilishi mumkin. Bu tashqaridagi o'yinchi yoki darvozabon nuqtai nazaridan bo'ladimi, masalan, masofa, burchak va devorning holatiga bog'liq holda jarima zarbasidan eng ko'p gol urilgan darvoza maydonini bilish mumkin va bu asosiy ustunlikka aylanadi.

Bu esa championlikdagi g'alaba yoki mag'lubiyat o'rtasidagi farqni keltirib chiqarishi tayin.

Sportdag'i texnologiya o'yinni butunlay yangi bosqichga olib chiqdi. Texnologiyaning umuman sportga katta ijobiy ta'sirini inkor etib bo'lmaydi. U raqobatbardoshlik yuzini butunlay o'zgartirdi va rivojlantirdi. Texnologiya vaqtini o'lchashda aniqlikni oshirishdan tortib,sport anjomlari dizaynnini takomillashtirishgacha bo'lgan qulaylik choralarini keltirib chiqardi.

Sport natijalarini tahlil qilishda texnologiyadan foydalanish professional va nonprofessional jamoalar orasida keng tarqalgan va zarur amaliyatga aylandi.

Futboldagi texnologiya klublarning mashg'ulotlarga yondashishi va yaxshiroq o'yinchilarni etishtirish usullarini inqilob qilmoqda.

Futboldagi texnologiya harakatlarimizni optimallashtirish imkonini beradi. Bu yanada shaxsiy lashtirilgan va professional kuzatuvga imkon beradi.

Bu tibbiyot guruhiga klubda sodir bo'layotgan barcha voqealardan xabardor bo'lish imkonini beradi. Bu har bir tana uchun maxsus ish yuklarini beradi. Bu yangi mashqlar va yangi yuqori samarali o'qitishmetodikasini yaratish imkonini beradi.

Buning sharofati bilan kelajakdag'i futbolchilar haqiqiy "iqtidorli" sportchilar bo'lishadi.

Sun'iy intellekt yosh futbol iqtidorlarini aniqlashda ham yordam bermoqda., Bu sohada yosh futbolchilar o'zlarining "Pick" nuqtalariga chiqadilar.Lekin, futbol klublari hech narsani tasodifga qoldirishni xohlamaydilar, ayniqsa, Kadrlarni ishga olishda. Hozirgi kunda iste'dod skauti - bu juda murakkab operatsiya bo'lib, u ma'lumotlar va video tasvirlarni o'z ichiga olgan keng ma'lumotlar bazalarini saralash uchun iqtidor izlovchilari, tahlilchilar va ilg'or texnologiyalarning xalqaro tarmoqlarini qamrab oladi.

Masalan, o'yinchi maydonning qaysi qismida ko'p vaqt o'tkazganini, qancha pas bergenini, ularni qayerda va kimga qilganini ko'rishimiz mumkin. Texnologiya tomoshabinlarga futbolni butunlay yangi darajada his qilish imkonini beradi. Maydondagi yangi texnologiyalar o'yinlarning yanada qiziqarli bo'lishini ta'minlaydi, ayniqsa, bu to'g'ri qarorlar qabul qilinishiga olib kelganda, bu esa o'z navbatida kamroq o'yinuzilishlari va kamroq umidsizlikka olib keladi.

Ushbu maqolada muhokama qilingan ko'plab innovatsion texnologiyalar allaqachon mavjud yoki ishlab chiqilayotgan bo'lsa-da, biz futbolning kelajagiga biroz ko'proq nazar tashlamoqchimiz. 2050 yilgacha va undankeyingi yillarda texnologik taraqqiyot ushbu mashhur sport turini maqsadli datchiklar va virtual reallikdan tashqarida butunlay o'zgartirib yuboradi. Bu o'z navbatida futboldagi muhitni yangi darajaga olib chiqadiva shu bilan bir qatorda futbol dunyosini yaqqol o'zgarishiga sabab bo'ladi.

Futboldagi umumiyligi texnologiya yillar davomida o'zgardi va taraqqiyot nuqtai nazaridan sportga katta ta'sir ko'rsatdi. Shu bilan bir qatorda yosh futbolchilarning istedodini yaqqol namoyon etib berishida tayanch vazifasini bajardi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. John Beechning "Business of sport management" maqolasi, 2004.
2. David C.WATT "Sport management and administration" kitobi, 1998.
3. Milena M. Parent ning "Organization theory in sport management"maqolasi.2006

4. Marta Peris-Ortiz, Jose Alvarez-Garcia and Maria de la Cruz del Rio-Roma larning ISBN:978-3-319-63906-2 “Sport management as an emerging economic activity.Trends and Best Practieces” kitobi.2017
5. Robert E.Baker Craig Esherick ning “Fundamentals of sort management”kitobi .2013
6. Prof.Dheeraj P.Sharma is Director, Indian Institute of management-Rohtakning “The importance of sports management” maqolasi. 2023.